

Delft University of Technology

Een inleiding op het themanummer UAV-GC 2025

Bruggeman, E.M.; Triches, Sandro

Publication date
2025

Document Version
Final published version

Published in
Tijdschrift voor Bouwrecht

Citation (APA)

Bruggeman, E. M., & Triches, S. (2025). Een inleiding op het themanummer UAV-GC 2025. *Tijdschrift voor Bouwrecht*, 2025(5), Article 50.

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable).
Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights.
We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

**Green Open Access added to [TU Delft Institutional Repository](#)
as part of the Taverne amendment.**

More information about this copyright law amendment
can be found at <https://www.openaccess.nl>.

Otherwise as indicated in the copyright section:
the publisher is the copyright holder of this work and the
author uses the Dutch legislation to make this work public.

Een inleiding op het themanummer UAV-GC 2025

prof. mr. E.M. Bruggeman, mr. S. Triches¹

1. Inleiding

Na een ruim acht jaar durend herzieningsproces (gestart in 2016) is de UAV-GC 2025 op dinsdag 14 januari 2025 gepresenteerd op de InfraTech. Het is gedurende die acht jaar uiteraard niet stil geweest rondom de herziening van de UAV-GC. Integendeel: CROW legde begin 2021 (midden in Corona-tijd) een conceptversie van een nieuwe UAV-GC (de ‘UAV-GC 2020’) ter visie. Deze conceptversie is kritisch ontvangen in de literatuur en heeft aanleiding gegeven tot veel reacties.² Ook buiten deze officiële tervisielegging, heeft de herziening van de UAV-GC de bouwwereld acht jaar lang veel beziggehouden.

Toch heeft het proces uiteindelijk tot resultaat geleid, en wel tot de versie die in dit themanummer aan bod komt. Deze versie staat echter niet op zichzelf en kent een lange voorgeschiedenis. Ter inleiding van dit themanummer wordt hierna kort ingegaan op de voorgeschiedenis en totstandkoming van de UAV-GC (par. 2), de voor- en nadelen van geïntegreerde contracten (par. 3) en het paritair herzieningsproces (par. 4). Afgesloten wordt met een overzicht van de bijdragen in dit themanummer (par. 5).

2. Voorgeschiedenis en totstandkoming

De eerste versie van de UAV-GC stamt uit 2000.³ Aan het verschijnen van die versie ging een periode vooraf waarin de praktijk steeds luider vroeg om een standaard-set van algemene voorwaarden geschikt voor de geïntegreerde bouworganisatievorm.⁴

Die behoefte van de markt culmineerde in 1996 in een publicatie en congres georganiseerd door de Universiteit Tilburg over ‘*De ontwerpende bouwer*’.⁵ Datzelfde najaar ‘verscheen ook de zogenaamde Blauwdruk RAW 2000, waarin de door de Stichting CROW ingestelde Stuurgroep RAW 2000 verslag deed van de kennis en ideeën, die deze Stuurgroep op het gebied van geïntegreerde ontwerp- en uitvoeringscontractvormen verzameld had’, aldus Chao-Duivis en Koning.⁶

De ontwikkelingen in 1996 en ook in de periode daarvoor, vormden de aanzet tot het schrijven van de UAV-GC met behulp van de Werkgroep Juridisch administratieve kaders (in 1997).⁷ Na de eerste UAV-versie in 2000, was de periode van 2000 tot 2005 een zogenaamde proef- en implementatieperiode.⁸ Na die periode werd de UAV-GC op enkele punten aangepast, om de vorm te verkrijgen die het vervolgens 20 jaar zou houden.

3. Voor- en nadelen van geïntegreerde contracten

In de jaren voorafgaand aan de introductie van de UAV-GC werd aan de geïntegreerde bouworganisatievorm grote voordelen toegekend. Denk aan:

- verkorting van de doorlooptijd van het bouwproces;
- het benutten van de ontwerpkennis van de aannemer;
- de mogelijkheid dat opdrachtgevers minder bemoeienis met het bouwproces hebben;
- positieve beïnvloeding over en weer van expertise;
- het anticiperen op problemen verder in het bouwproces door de bundeling van kennis, en;
- bouwers die beschikken over ruimere mogelijkheden tot het positief beïnvloeden van hun kansen op het in de wacht slepen van opdrachten.⁹

Toch was men in 1996 niet onverdeeld positief over deze bouworganisatievorm. Wie de publicatie uit 1996 er op naleest, ziet dat de inherente nadelen bij een aantal van de schrijvers reeds bekend waren. Het ging dan vooral om de af te geven prijs in combinatie met de in dit vroege stadium nog aanwezige onbekendheden. In *‘De ontwerpende bouwer’* werd het onderwerp van de onzekerheid die marktpartijen parten speelt bij de aanbidding dus al aan de orde gesteld.¹⁰ Maar ook daarvoor werd al door diverse auteurs op dit nadeel gewezen.¹¹ We komen daar later uitgebreider op terug.

Na het aanvankelijk breed gedragen enthousiasme over de UAV-GC en de geïntegreerde bouworganisatievorm, kwam de nuance. De afgelopen 25 jaar ervaring met geïntegreerde contracten in het algemeen en de UAV-GC in het bijzonder, hebben een zee aan ervaringen opgeleverd, zowel positief als negatief.

De afgelopen jaren verscheen in toenemende mate in de meer populaire media en in de juridische vakliteratuur een gestage stroom aan publicaties over de UAV-GC. Daarnaast is steeds meer jurisprudentie gepubliceerd, die ons meer geleerd heeft over het gebruik van de geïntegreerde bouworganisatievorm en de UAV-GC: zo werden in de periode van 2019 tot en met 2020 38 uitspraken en adviezen gepubliceerd¹² en in de periode 2021 tot en met 2023 ging het om 48 uitspraken en adviezen.¹³

Dat de ervaringen niet altijd positief zijn, mag geen verrassing zijn. Immers, alles wat nieuw is, vraagt aanpassingstijd. Een aantal van de geconstateerde problemen met de UAV-GC, kan derhalve wellicht geweten worden aan onervarenheid met het gebruik ervan en met de invulling van de rollen door partijen.

Opvallend is voorts dat veel kritiek niet zuiver lijkt te gaan over de UAV-GC als set van algemene voorwaarden voor de geïntegreerde bouworganisatievorm, maar soms ook kritiek betreft inherent aan (het gebruik van) de geïntegreerde bouworganisatievorm. Zo heeft een groot deel van de kritiek betrekking op het vroege contracteren voor een vaste prijs, terwijl er nog veel onbekendheden zijn: het zogenaamde informatierisico. Chao-

Duivis schreef erover in haar uittreerede.¹⁴ Ook Jansen publiceerde daar in 2021 over.¹⁵

De kritiek spitst zich toe op een aantal hoofdpunten. Allereerst de al eerder genoemde vroege prijsvorming, terwijl er nog veel onbekendheden zijn. Daarnaast wordt onder andere door Chao-Duivis geconstateerd dat de rolverdeling voor partijen bij het geïntegreerde model tegennatuurlijk is, dat het geïntegreerde model samenwerking tussen partijen bemoeilijkt, en dat het model eigenlijk alleen geschikt is voor bepaalde typen opdrachten (met name de niet-complexe).¹⁶

Aansluitend op met name dat laatste punt: de problemen met geïntegreerde contracten hebben ertoe geleid dat het door opdrachtnemers in toenemende mate onaantrekkelijk wordt gevonden om complexe projecten met een hoog risicoprofiel op basis van de UAV-GC 2005 of DBFM(O)-overeenkomsten uit te voeren. In wetenschap en praktijk wordt inmiddels gezocht naar oplossingen voor dit probleem, zoals de zogenaamde twee-fasencontracten waarbij de definitieve prijsvorming pas plaatsvindt na de totstandkoming van het ontwerp.

Naast toegenomen realisme rond het toepassen van de geïntegreerde bouworganisatievorm, is er ook kritiek die zich richt op de UAV-GC zelf, los van het geïntegreerde karakter. Bleeker, Herber en Van der Zijpp besteedden daar in een bijdrage uit 2016 ruimschoots aandacht aan. Zo zou het taalgebruik te complex en te juridisch zijn¹⁷ en zou er sprake zijn van een onevenwichtige risicoverdeling.¹⁸

4. Het paritair herzieningsproces

Onder andere deze kritiek, maar ook het verstrijken van de tijd heeft er toe geleid dat voor de UAV-GC acht jaar geleden een herzieningstraject is opgestart. Dat was geen gemakkelijk proces, kijkend naar enkel en alleen al het tijdsverloop. Het bleek soms moeilijk om de onderlinge verhoudingen goed te houden tussen de partijen die deelnamen aan het herzieningsproces. De belangen waren (en zijn) immers groot. En niet alleen de belangen waren groot, er speelden ook andere zaken (ook in breder verband dan de UAV-GC) die invloed hadden op het herzieningsproces.

Voorbeelden daarvan zijn:

- de enorme renovatie- en herzieningsopgave die ons wacht;
- de gekantelde markt (van een opdrachtgevers- naar een opdrachtnemersmarkt);
- de steeds verdergaande duurzaamheidsbehoeften en -eisen;
- de introductie van de Wkb en de gewijzigde aansprakelijkheid na oplevering;
- nieuwe behoeften in de markt voor algemene voorwaarden of (bredere) afsprakenkaders met een andere inhoud, maar ook;

- (mede als gevolg van al deze ontwikkelingen) meer vraag naar andere bouworganisatievormen, zoals bouwteam en vormen van twee-fasen.

5. De bijdragen in dit themanummer

In dit themanummer komt het resultaat van 25 jaar ervaring met de UAV-GC en het acht jaar durende herzieningstraject aan bod. Houd bij het lezen van de bijdragen in dit themanummer in gedachten: de UAV-GC zijn het gevolg van een paritair herzieningsproces, en derhalve het resultaat van een onderhandeling. Een onderhandeling levert per definitie niet alleen maar tevreden mensen op. Daarbij brengen wij graag dit citaat van Umberto Eco onder jullie aandacht:

‘We streven allemaal naar het beste, maar we hebben geleerd dat soms het beste de vijand van het goede is, en daarom moet je bij het onderhandelen het minst slechte kiezen.’¹⁹

In dit themanummer zijn de volgende bijdragen te lezen:

- Chris Jansen, ‘De totstandkoming van de MBO en UAV-GC 2025. Verslag van het herzieningsproces en overzicht van de belangrijkste wijzigingen’, [TBR 2025/51](#);
- Erik Plas, ‘Proactief gedrag en interactie in § 2a UAV-GC 2025. Verkenning van een wederzijdse algemene verplichting’, [TBR 2025/52](#);
- Koen Roordink & Edwin van Dijk, ‘Informatie en bodem, over solidariteit en wederzijdse verantwoordelijkheid in de UAV-GC. Wilt u dat tot op de bodem uitzoeken?’, [TBR 2025/53](#);
- Jaap Springelkamp, ‘Een zorgvuldig opdrachtnemer. Een stappenplan voor de toepassing van § 3 lid 3 en 4 lid 4 UAV-GC 2025’, [TBR 2025/54](#);
- Gert Weerheim, ‘De UAV-GC 2025 door de lens van de ontwerpverantwoordelijkheid. Waarom de herziene UAV-GC nog altijd een onevenwichtige regeling kennen voor de aansprakelijkheid van de ontwerpende Opdrachtnemer’, [TBR 2025/55](#);
- Jacob Henriquez, ‘De waarschuwingsplicht van de Opdrachtnemer uit § 4 lid 10 UAV-GC 2025. En de aansprakelijkheid voor de schadelijke gevolgen van zijn verzuim’, [TBR 2025/56](#);
- Sjoerd Rutten & Anna Kapteijn, ‘Aansprakelijkheid van de Opdrachtnemer voor en na oplevering onder de UAV-GC 2025’, [TBR 2025/57](#);
- Hugo Strang, Thomas ten Berge & Frederik van Nouhuys, ‘Wijzigingen onder de UAV-GC 2025’, [TBR 2025/58](#);
- Arent van Wassenauer & Reina Weening, ‘Naar een nieuwe rol voor de Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen. Onderweg naar een nieuwe Raad (?!)’, [TBR 2025/59](#).

We spreken de hoop uit, en hebben de verwachting dat deze eerste artikelen over de UAV-GC 2025 niet tevens de laatste zullen zijn.

- 1 Evelien Bruggeman is hoogleraar bouwrecht aan de TU Delft en directeur van het Instituut voor Bouwrecht. Sandro Triches is wetenschappelijk medewerker bij het Instituut voor Bouwrecht.
- 2 Zie o.a.: E.M. Bruggeman & A.G.J. van Wassenauer, 'De basisprincipes van (goede) geïntegreerde contracten als toetsingskader voor de nieuwe UAV-GC. Inleiding ten behoeve van de Expertmeeting van het Instituut voor Bouwrecht op 15 maart 2021 naar aanleiding van de tervisielegging van de consultatieversie UAV-GC 2021, [TBR 2021/53](#); E.M. Bruggeman & A.G.J. van Wassenauer, 'Verslag Expertmeeting Herziening UAV-GC - 15 maart 2021', [TBR 2025/54](#).
- 3 Meer over de totstandkomingsgeschiedenis van de UAV-GC in: M.A.B. Chao-Duivis & Koning, *Veranderende rollen. Een inleiding in nieuwe contractvormen in het bouwrecht*, Deventer: Kluwer 2001. Lees ook: M.A.B. Chao-Duivis, *De zaak van de smeltende dinosaurus*, Den Haag: IBR 2019, hoofdstuk 2.
- 4 Lees hierover: Chao-Duivis 2019, die verwijst naar o.a.: J.J. Goudsmit, 'Het begrip turnkey contracten', *BR* 1988, p. 404 e.v.; M.A.M.C. van den Berg, 'De (mee)ontwerpende aannemer. Verslag van de eerste kwartaalvergadering van de Vereniging voor Bouwrecht gehouden op donderdag 27 januari 1994', *BR* 1994, p. 457 e.v.; L. de Boer, 'De aansprakelijkheid van de ontwerpende aannemer', *BR* 1994, p. 463 e.v.; L. de Boer, 'Kanttekeningen bij het gebruik van Design & Construct bij grote en complexe werken', *BR* 1995, p. 634 e.v.
- 5 De publicatie: M.A.M.C. van den Berg & C.E.C. Jansen (red.), *De ontwerpende bouwer. Over turnkey- en design & build-contracteren*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1996.
- 6 Zie Chao-Duivis & Koning 2001, hoofdstuk V, par. 1.2.
- 7 Zoals hiervoor gezegd, verscheen ter gelegenheid van het congres de bundel: Van den Berg & Jansen 1996.
- 8 Chao-Duivis & Koning 2001, p. 147 e.v.
- 9 O.a. Chao-Duivis 2019, hoofdstuk 2.1.
- 10 Van den Berg & Jansen 1996, p. 167 en 168; Chao-Duivis 2019, hoofdstuk 3.
- 11 Chao-Duivis 2019, hoofdstuk 3.

- 12 N. van Wijk-van Gilst & L.S. Overmeire, *Jurisprudentiebundel UAV-GC 2005 (Editie 2021)*, Den Haag: IBR 2021.
- 13 C.A.E. Wouda, *Jurisprudentiebundel UAV-GC 2005 (Editie 2024)*, Den Haag: IBR 2024.
- 14 Chao-Duivis 2019, par. 3.3.2.
- 15 C.E.C. Jansen, *Herbezinning op de aanbesteding en realisatie van geïntegreerde bouwprojecten*, Den Haag: IBR 2021; Chao-Duivis 2019.
- 16 Chao-Duivis 2019, p. 51.
- 17 R.G.T. Bleeker, W.J.M. Herber & B. van der Zijpp, *UAV-GC 2005. Over problemen bij het werken met geïntegreerde contracten*, Den Haag: IBR 2016, par. 1.3.
- 18 Zie ook R.G.T. Bleeker, 'Einde integrale contracten of verrekening van grote tegenvallers', *Cobouw* 15 januari 2019.
- 19 U. Eco, *A passo di gambero. Guerre calde e populismo mediatico*, Milano: Bompiani 2006, p. 230 (vertaling door auteurs).